

DRAGOSTE DE VIAȚĂ

*Din toate-atât le-a mai rămas –
Acelor ce-au mai viețuit;
Cu altceva nu s-au ales,
Căci aurul s-a prăpădit.*

Pe mal veneau șontâc-șontâc, coborând la vale, doi oameni. Cel care mergea în față se poticnea din când în când în bolovanii colțuroși, presărați pe toată albia râului. Amândoi erau istoviți, abia se mai țineau pe picioare. Pe fețe aveau întipărite resemnarea, resemnarea pe care ți-o dă o suferință grea și îndelungată. Baloturi grele de pături, prinse cu niște curele petrecute pe după frunte, le atârnavă în spate. Și amândoi țineau în mâini câte o pușcă. Mergeau încovoiați, cu umerii lăsați în jos, cu capetele întinse înainte, cu privirile în pământ.

— Ce bine ar fi dacă am avea măcar două din cartușele pe care le-am lăsat în ascunzătoare, rosti cel care mergea în urmă.

Glasul îi era sec, lipsit de expresie. Și vorbea morocănos; primul, șontâcând prin torentul lăptos care spumega printre stânci, nici nu catadicsi măcar să răspundă.

Celălalt venea în urma lui, la un pas distanță. Nu-și scosese răchetele; și apa era rece ca gheața, atât de rece încât le amortiseră gleznele, labele picioarelor... Pe alocuri valurile creșteau, spărgându-li-se în genunchi; și tot mergeau așa, clătînându-se și pipăind atent cu piciorul fundul apei, înainte de a face un pas.

Călcând pe o piatră lustruită de apă, cel din urmă alunecă și era cât pe-acți să cadă, dar încordându-se din răspuțeri, își regăsi echilibrul, nu fără a scoate în același timp un urlet de durere. Părea amețit, gata să leșine. Se aplecă înainte, nesigur pe picioare, întinzând mâna în care nu ținea nimic de parcă ar fi căutat un sprijin în aer. După ce-și regăsi echilibrul făcu un pas, dar iar se poticni și iar fu cât pe-acți să cadă. Înciudat, rămase locului nemișcat, uitându-se la celălalt, care în tot acest timp nu întorsese niciodată capul.

Rămase așa vreme de un minut, ca și când s-ar fi sfătuit cu sine însuși. Apoi strigă:

— Ei, Bill, mi-am scrântit glezna!

Clătinându-se, Bill mergea mai departe prin apa lăptoasă, fără să arunce măcar o privire în jur. Cel care rămăsese în urmă îl vedea cum se duce și, cu toate că avea fața împietrită, ochii îi căpătaseră expresia unui cerb rănit.

Tot poticnindu-se, Bill urcă celălalt mal și-și urmă drumul, drept înainte, fără să privească înapoi. Omul care rămăsese în torent nu-l slăbea din ochi. Buzele îi tremurau puțin, făcând să freamăte măcănișul de țepi negri care le acoperea. De câteva ori scoase limba ca să le mai umezească.

— Bill!, strigă el.

Era chemarea deznădăjduită a unui om puternic aflat la strâmtoare, dar Bill nu întoarse capul. Celălalt îl privea cum se îndepărtează șchiopătând și clătinându-se, dar urcând totuși povârnișul domol spre coama lină a colinei joase care mărginea orizontul, îl urmări până ce

trecu peste culme și dispăru. Apoi se întoarse și-și roti ochii încet peste crâmpeliul de lume care-i mai rămăsese acum, după plecarea lui Bill.

Aproape de orizont, soarele se ivea tulbure, înghițit de valuri masive și dense de aburi și de neguri. Mutând întreaga greutate pe piciorul teafăr, omul își scoase ceasul. Era ora patru și, gândindu-se că era spre sfârșitul lui iulie sau în jurul lui 1 august – nu știa data precisă, ci doar cu o aproximație de o săptămână sau două –, socoti că soarele se află la nord-vest. Întorcându-și privirea spre sud, se gândi că undeva, dincolo de aceste dealuri întunecate, trebuie să se întindă marele Lac al Ursului, și că tot pe acolo, de-a curmezișul pustietăților canadiene, trebuie să treacă și cercul polar. Torentul în care stătea acum era, fără îndoială, un afluent al râului Coppermine, care curgea spre mieznoapte și se vărsa prin Golful Încoronării în Oceanul Arctic. Nu fusese niciodată acolo, dar îl văzuse o dată pe o hartă a Societății Golfului Hudson.

Își mai aruncă o dată ochii în jur. Nu era deloc o privilegiu încurajatoare. Orișiunde te-ai fi uitat, nu vedeai decât linia joasă a orizontului. Dealurile erau pitice. Nici urmă de copaci, de tufe sau măcar de ierburi – pretutindeni o pustietate copleșitoare, cumplită, care-i umplea sufletul de groază.

„Bill!“, murmură el. Apoi, încă o dată: „Bill!“

Și stând așa, în mijlocul torentului acela lăptos, spațele i se încovoie, strivit parcă de calmul înfricoșător al nesfârșitelor întinderi. Începu să tremure ca scuturat de friguri, până ce pușca îi scăpă din mână și căzu în apă.

Plescăitul îl trezi brusc. Începu să se lupte cu spaima și își veni în fire, căutând înfrigorat prin apă până își regăsi pușca. Apoi, ridicând mai sus balotul și așezându-l pe umărul stâng pentru ca piciorul rănit să fie eliberat de povară, o porni spre mal, încet și cu luare-aminte, schimonosindu-se de durere la fiecare pas.

Nu se opri nici o clipă. Cu o deznădejde vecină cu nebunia, fără să-i pese de durere, o apucă în sus pe povârniș, spre culmea colinei după care dispăruse tovarășul lui. Era și mai grotesc și mai caraghios decât celălalt, cu mersul lui șchiop, poticnit. Odată ajuns în vârful colinei, în fața ochilor i se desfășură o vale pustie, lipsită de orice urmă de viață. Spaima îl năpădi iarăși. O birui însă, își ridică și mai sus balotul pe umărul stâng și coborî povârnișul.

Fundul văii mustea de apă ca un burete; o pânză deasă de mușchi ținea apa la suprafață. La fiecare pas apa țâșnea de sub picioarele lui și, de câte ori ridica bocancul, auzea plescăitul surd al mușchiului jilav, care rezista sub călcătura grea. Luându-se după urmele pașilor celuilalt, se târî așa din mușchi în mușchi și de-a lungul și de-a curmezișul lespezilor stâncoase care se ridicau ca niște insulițe în marea de mușchi.

Deși singur, nu se simțea pierdut. Știa că puțin mai departe se află un loc unde molizi și brazi pitici, piperniciți străjuiesc malul micului lac Ticinicili (în graiul băștinașilor asta însemna „ținutul bețigașelor“). Și în lacul acela se vărsa un pârâiaș limpede, nu ca torentul acesta. Pe malul aceluia pârâiaș creștea iarba – își aducea bine aminte de asta –, dar copaci nu erau; va merge așa pe mal

până la confluența lui cu un alt pârâu, al cărui nume, de asemenea, nu-l cunoștea. Apoi va porni și mai departe, peste răspântia aceasta de ape, până la un al treilea pârâu, care curgea spre vest, și va merge de-a lungul lui până la vărsarea în râul Dease, și acolo va găsi o ascunzătoare sub o barcă răsturnată și acoperită cu mulți bolovani. În ascunzătorea aceea va găsi muniții pentru pușca lui goală, cârlige de undiță, sfoară și o plasă mică – toate cele necesare pentru a ucide sau a prinde în capcană vânatul. Va mai găsi și puțină făină, slănină, ceva fasole...

Bill îl va aștepta acolo și vor porni amândoi cu barca pe râul Dease în jos, spre sud, până la marele Lac al Ursului. Apoi vor merge pe lacul acesta mereu spre sud, până ce vor ajunge la Mackenzie. Și în vreme ce iarna va goni în zadar pe urmele lor, în vreme ce gheața va fereca bulboanele, iar zilele vor deveni reci și mohorâte, ei vor înainta așa spre sud, mereu spre sud, spre vreun post călduros al Societății Golfului Hudson, unde pădurea crește înaltă și darnică și unde vor găsi mâncare din belșug.

Gândurile acestea îl frământau pe cel care rămăsese în urmă, în vreme ce se căznea să înainteze. Și se căznea nu numai cu trupul, ci și cu mintea, încercând să creadă că Bill nu-l părăsise și că îl va aștepta în ascunzătoare. Trebuia să creadă asta, altfel ce rost ar fi avut să se chinuiască mai departe? S-ar fi lungit la pământ și ar fi așteptat să moară. Și în timp ce globul cețos al soarelui se scufunda încet către nord-vest, el străbătea în gândul lui – de nenumărate ori și pas cu pas – drumul spre sud, pe care avea să-l facă împreună cu Bill, pentru a fugi din calea iernii apropiate. Nu se mai sătura gândindu-se la

proviziile din ascunzătoare și la mâncarea care-l aștepta la postul Societății Golfului Hudson. De două zile nu pusese nimic în gură, iar pe săturate nici el nu-și mai aducea aminte de când nu mâncase. Din când în când se apleca să culeagă boabe străvezii de mușchi, le băga în gură, le mesteca și le înghițea. O boabă de mușchi e un fel de grăuncior de sămânță, plin cu apă. În gură, boaba se topea, lăsându-i un gust amar, sălcui. Omul știa că boabele astea nu sunt deloc hrănitoare, dar le mozolea răbdător, cu o speranță dementă, care sfida experiența.

Pe la orele nouă se poticni de o piatră cu degetul mare de la picior și, din slăbiciune și oboseală, căzu fără vlagă. Zăcu așa într-o rână câțva timp, fără să se miște. Apoi desfăcu curelele balotului și, cu mișcări stângace, izbuti să se ridice. Nu era încă întuneric; în lumina șovăitoare a amurgului, începu să băjbâie printre stânci, căutând bucăți de mușchi uscat. După ce culese o grămăjoară, aprinse un foc – un foc mocnit, fumegos – pe care puse la fiert o cană cu apă.

Desfăcu balotul și prima lui grijă fu să-și numere chibriturile. Erau șaiszeci și șapte. Le numără de trei ori, ca să fie sigur. Le împărți în câteva grămăjoare, învelindu-le în hârtie gudronată; puse una din ele în punga lui de tutun, goală, alta în căptușeala căciulii boțite și o a treia grămăjoară sub cămașă, la piept. Numaidecât după aceea, cuprins de panică, le dezveli pe toate și le numără din nou. Erau tot șaiszeci și șapte.

Își uscă la foc încălțăminteă umedă. Mocasini se udaseră cu totul și erau ferfeniță. Obielele, făcute dintr-o pătură, erau rupte, iar picioarele îi erau jupuite și

sângerau. Își pipăi glezna care zvâcnea, umflată aproape cât genunchiul. Rupse o fâșie lungă dintr-o pătură și-și legă cu ea strâns glezna. Mai rupse apoi alte fâșii, cu care-și înfășură picioarele, ca să-i țină loc deopotrivă de mocasini și de obiele. După aceea bău din cana cu apă fierbinte, își întoarse ceasul și se ghemui sub pături.

Dormi așa câțva timp, fără să simtă nimic. Noaptea veni repede și tot atât de repede se și spulberă. Soarele răsări la nord-est sau, mai bine zis, într-acolo se arătă o geană tulbure de lumină, pentru că soarele era ascuns de nori cenușii.

La ora șase se deșteptă. Privi în sus la cerul cenușiu, și-și dădu seama că-i e foame. Ridicându-se în coate, auzi uimit o răsuflare zgomotoasă și văzu un ren care-l privea cu o curiozitate ațâțată. Animalul se afla la o distanță mai mică de cincizeci de pași, iar în clipa aceea, în mintea omului răsări imaginea și aroma unei fripturi de ren sfârâind pe foc. Apucă mașinal pușca goală și apăsă pe trăgaci. Dar renul fugi mugind și copitele i se mai auziră câțva timp tropăind pe albia presărată cu bolovani.

Omul trase o înjurătură și aruncă cât colo pușca goală. Când încercă să se ridice în picioare, scoase un geamăt de durere. Trebuia să se miște cu multă grijă. Încheieturile îi erau ca niște balamale ruginite. Abia se mișcau, trosnind și, ca să-și îndoiaie sau să-și întindă o mână, trebuia să facă un uriaș efort de voință. Când în cele din urmă se ridică în picioare, îi trebui încă un minut ca să-și îndrepte spatele și să stea drept, cum i se cuvine unui om să stea.

Cu mare greutate, se târî până-n vârful unei movilițe, de unde cercetă cu băgare de seamă împrejurimile. Nu se vedeau nici copaci, nici tufișuri, numai o mare cenușie de mușchi rareori întreruptă de stânci cenușii, băltoace cenușii, pârâiașe cenușii, și peste toate – bolta, tot cenușie, a cerului. Nu se vedea nici o rază de soare. Habar n-avea unde se află nordul și nu-și dădea seama din ce parte venise cu o noapte în urmă. Dar nu se rătăcise, știa asta. În curând va ajunge în „ținutul bețigașelor“. Simțea că ținutul acesta trebuie să fie undeva, nu departe spre stânga, poate că după prima colină.

Se întoarce ca să-și pregătească balotul pentru drum. Se asigură de existența celor trei grămăjoare de chibrituri, fără să le mai numere. Dar văzându-și tașca netedă, din piele de elan, șovăi. Nu era prea mare. Cu palmele o acoperea toată. Știa cât cântărește: șapte kilograme – cât tot restul balotului. Era nehotărât. În cele din urmă o puse deoparte și continuă să-și lege balotul. Se opri și aruncă o privire spre tașcă. O apucă în grabă uitându-se cu frică în jur, ca și cum i-ar fi fost teamă să nu i-o răpească pustietatea. Ridicându-se în sfârșit în picioare, puse tașca în balot și o porni iarăși la drum.

O apucă spre stânga, oprindu-se din când în când să mănânce boabe de mușchi. Glezna îi înțepenise acum, șchiopăta și mai mult, dar durerea pe care o simțea nu însemna nimic pe lângă suferința ce i-o provoca foamea. Junghiurile foamei erau cumplite, îl chinuiau fără încetare, făcându-l să nu se mai poată gândi la drumul pe care trebuia să-l urmeze ca să ajungă în „ținutul bețigașelor“. Boabele de mușchi pe care le înghițea nu-i alinau

chinul; și, pe deasupra, îi pișcau limba și cerul gurii, dându-i o neplăcută senzație de usturime.

Ajunse într-o vâlcea unde dădu de niște păsări numite ptarmigani. Pășările se ridicau dintre stânci și dintre tufele de mușchi, fâlfâind din aripi și cârâind; începu să arunce după ele cu pietre, dar nu nimeri nici una. Atunci își lăsă jos balotul și se ghemui la pământ, ca pisicile când pândesc vrăbii. Pietrele colțuroase îi sfâșiau pantalonii, sângerându-i genunchii, dar chinurile pe care i le pricinuia foamea erau atât de mari, încât nici nu mai simțea rănilile. Se târî pe mușchiul jilav, fără să-i pese că hainele i se udao, cu trupul înghețat ca un sloi. Era atât de hămesit, încât nu-și mai dădea seama de nimic. Și ptarmigani se ridicau mereu în fața lui, cârâind și bătându-și parcă joc de el. De necaz, începu să înjure și să le îngâne cârâitul.

Și deodată dădu peste o pasăre care dormea, pesemne. Nu o văzuse până ce nu-i fâlfâise în față, țâșnind din cuibul ei pitit între stânci. Dădu să o înhațe cu un gest tot atât de brusc ca și zborul ptarmiganului, dar rămase în mână cu trei pene din coada lui. Privind-o cum zboară, simți că o urăște, ca și cum pasărea i-ar fi făcut cel mai mare rău. Apoi se întoarse și-și puse iar pe umeri balotul.

Străbătu așa văi și văioage. Vânatul era din ce în ce mai numeros. O ceată de reni – vreo douăzeci la număr – trecu pe lângă el chinuitor de aproape, în bătaia puștii. Îl cuprinse o dorință nebună să alerge după ei, convins că-i poate ajunge din fugă. O vulpe neagră venea spre el, ținând în bot un ptarmigan. Omul scoase un urlet, un urlet

înfricoșător, dar vulpea se îndepărtă speriată, fără să dea drumul prăzii.

Târziu după-amiază ajunse la un pâraieș cu apă calcaroasă, care trecea printre maluri smălțate cu petice de iarbă țepoasă. Smulgând din rădăcină smocurile de iarbă, dădu peste ceva care aducea cu o ceapă tânără. Era fragedă și dinții i se înfipseră în ea cu un pâraie care făgăduia o hrană aleasă. Dar fibrele cepii, alcătuite din fire ațoase îmbibate de apă, erau tari, ca și boabele de mușchi, și lipsite de substanță nutritivă. Lăsând jos balotul, începu să se târască pe brânci prin iarbă, pascând ca o bovină.

Era istovit și din ce în ce mai des îi venea să se oprească și să se odihnească – să se culce, să doarmă; dar ceva îl împingea înainte fără încetare – nu atât dorința de-a ajunge în „ținutul bețigașelor“, cât foamea. Cerceta cu atenție ochiurile de apă, în speranța că va găsi broaște, și scormonea pământul cu unghiile, doar-doar o găsi viermi, deși știa că nici broaștele și nici viermii nu pot trăi într-o regiune atât de nordică.

Se uită în fiecare ochi de apă până când, în cele din urmă, către amurg, descoperi într-unul un pește singuratic, nu mai mare decât o plevușcă, își scufundă repede brațul până la umăr, dar peștișorul îi scăpă printre degete. Atunci își băgă în apă amândouă mâinile și începu să răscolească mărul tulpure de pe fund. Era atât de ațâțat, încât căzu în apă, udându-se până la brâu. Dar apa era acum prea tulpure ca să mai poată vedea peștișorul, așa încât trebui să aștepte până ce se limpezi.

Și iar reîncepu urmărirea, dar apa se tulbură din nou. Nu mai avea răbdare să aștepte. Dezlegă găleata de cositor

și începu să scoată apa cu atâta furie că se stropi tot, iar apa, aruncată prea aproape, se scurse înapoi în groapă. Atunci începu să lucreze cu mai multă grijă, străduindu-se să fie calm, cu toate că inima îi zvâcnea puternic și mâinile îi tremurau. După o jumătate de oră, groapa era aproape secată. Nu mai rămăsese în ea nici cât o cană de apă, dar peștișorul dispăruse. Și deodată găsi o crăpătură ascunsă printre pietre: pe-acolo scăpase, ajungând într-o băltoacă alăturată, mai mare decât prima și pe care n-ar fi putut s-o golească nici până a doua zi. Să fi știut de crăpătură, ar fi putut să o astupe cu un bolovan și-atunci peștele ar fi fost al lui.

Zgribulit și în culmea deznădejzii, se lăsă pe pământul umed, scâncind, apoi începu să plângă tare, ca să-l audă pustietatea necruțătoare care-l înconjura, și vreme îndelungată trupul îi fu zgâlțâit de suspine adânci. Când își veni puțin în fire, aprinse focul și bău apă fiartă, ca să se mai încălzească. După aceea se culcă, la fel ca și în noaptea trecută, pe o lespede de piatră. Ultima lui grijă fu să se încredințeze că chibriturile sunt uscate și să-și întoarcă ceasul. Păturile erau umede și lipicioase, iar glezna îi zvâcnea dureros. Dar el nu știa decât că-i e foame și, în somnul lui agitat, visă ospete și banchete la care se serveau diverse feluri de mâncare.

Se trezi înghețat și bolnav. Soarele nu se zărea. Cenușii cerului și al pământului se accentuase, devenise mai întunecat, mai adânc, iar un vânt tăios începu să viscolească, acoperind cu zăpadă culmile dealurilor. În timp ce făcea focul și punea din nou apă la fiert, o negură groasă se lăsă în preajmă. Cădea lapoviță cu fulgi mari și jilavi,

care se topeau de cum atingeau pământul, dar cădeau așa de des, încât până la urmă acoperiră pământul, stinseră focul și-i stricară până și provizia de mușchi uscat.

Ăsta era un avertisment. Trebuia numaidecât să-și lege balotul, să-l ia în spinare și să pornească înainte, oriunde. Nu-i mai păsa de „ținutul bețigașelor“, nici de Bill și nici de ascunzătoarea de sub luntrea răsturnată de pe malul râului Dease. Verbul „a mânca“ pusese stăpânire pe toată ființa lui. Era înnebunit de foame. Nu-i păsa pe ce drum merge, atâta timp cât drumul acesta îl ducea prin albiile acoperite de vegetație. Călcând prin zăpada moale, căuta boabe apoase de mușchi și smulgea iarba din rădăcină. Dar iarba era searbădă și nu-i potolea foamea. Într-un loc găsi niște buruieni cu gust acrișor, dar nu-și putu astâmpăra foamea cu ele, pentru că erau niște buruieni târâtoare, ascunse bine în zăpada groasă de câteva degete.

În noaptea aceea nu avu parte nici de foc, nici de apă caldă. Se ghemui tremurând sub pătură, să-și doarmă somnul zbuciumat de om chinuit de foame. Între timp, ninsoarea se transformase într-o ploaie rece. Simțind picăturile ploii, se deșteptă de nenumărate ori. Veni și ziua – o zi cenușie, fără soare. Ploaia încetase. Și parcă nici foame nu-i mai era. Sensibilitatea i se tocise, nu-l mai urmărea gândul că trebuie să mănânce. Simțea doar o durere surdă în stomac, dar nu-l mai chinuia atât de mult ca înainte. Acum parcă și mintea i se mai limpezise; din nou începu să se gândească înfrigorat la „ținutul bețigașelor“ și la ascunzătoarea de lângă râul Dease.

Rupând fâșii din rămășițele uncia din pături, își bandajă picioarele sângerânde, glezna umflată și se pregăti

pentru o zi de drum. Când trebui să-și încarce balotul, zăbovi îndelung asupra tăștii din piele de elan, dar până la urmă o luă cu el.

Ploaia topise zăpada și numai creștetul dealurilor mai era alb. Soarele se ivi în sfârșit, așa că acum putea să se orienteze. Da, se rătăcise de-a binelea. În peregrinările lui din zilele trecute o apucase prea mult spre stânga. Acum o luă la dreapta, ca să corecteze eventuala abatere de la drumul cel bun.

Cu toate că chinurile foamei nu mai erau atât de ascuțite, se simțea stors de puteri. Din ce în ce mai des se oprea să se odihnească și să culegă boabe de mușchi și fire de iarbă. Limba i se umflase, i se uscaser și parcă ar fi fost acoperită cu firicele fine de păr; în gură simțea un gust amar și, pe lângă toate, începuse să-l mai supere și inima. Mergea ce mergea și deodată inima îl înțepa, nemiloasă; apoi începea să-i zvâcnească tare, într-un dureros asalt de bătăi care-l făceau să se înăbușe, amețindu-l, ca într-un fel de leșin.

Pe la amiază găsi doi peștișori într-o băltoacă ceva mai mare. Era cu neputință s-o sece, dar de data asta, fiind mai calm, izbuti să-i prindă în găleată. Nu erau mai lungi decât degetul mic, dar nici lui nu-i mai era chiar atât de foame. Durerea surdă pe care o simțea în stomac se mai potolise, ca și cum stomacul i-ar fi amortit. Mâncă peștii cruzi, mestecându-i încet, cu grijă, acum când mâncatul devenise un act pur rațional. Nu mai avea deloc poftă, dar știa că trebuie să mănânce ca să trăiască.